

Autori Künzig i Werner u uvodu govore o pojedinim kazivačima, repertoaru, načinu kazivanja. Donesene su i fotografije kazivača u različitim pripovjedačkim situacijama. Priče su na pločama (isti je redoslijed tekstova u knjizi) poredane tematski: na prvoj se ploči nalazi sedam švank-legendi o Isusu i svetom Petru, na drugoj je dvadeset i jedna priča o Šildanima (Schildbürger), te sedam o Eulenspiegelu i budalastom Hansu, a na trećoj je šest šaljivih priča o popovima i vjernicima.

Znanstvenu težinu i interes za folkloriste daju knjizi vrlo opširni komentari Hannjosta Lixfelda, poznatog njemačkog folklorista, koji su, u stvari, studije o pojedinim tematskim grupama šaljivih priča prezentiranih u ovoj zbirci. Autor je teme obradio komparativno-povijesnim načinom istraživanja navodeći vrlo opširno i dokumentirano svu literaturu relevantnu za to područje. Tako npr. uz prvu ploču najprije govori o čitavom kompleksu priča u kojima se pojavljuju Isus i sveti Petar, navodi sve podatke o starijim izvorima komentirajući ih istovremeno, analizira međusobni odnos Isusa i Petra, te njihov odnos prema ljudima na temelju primjera iz knjige. Na sličan su način obrađene i ostale tematske i žanrovske skupine, koje katkada izrastaju u manje zaokružene studije (npr. o budalastim Šildanima, o Eulenspiegelu, o popovima i vjernicima).

Ljiljana MARKS

**ARTUR UND ALBERT SCHOTT,
RUMÄNISCHE
VOLKSÄRZÄHLUNGEN AUS DEM
BANAT, Märchen, Schwänke, Sagen,
Neuausgabe besorgt von ROLF WILH.
BREDNICH und ION TALOS,
Kriterion Verlag Bukarest 1973, 336 str.**

Rolf Brednich i Ion Talos pronašli su i ponovo objavili djelo koje podjednako zanima i njemačku i rumunjsku folkloristiku. Tko su Artur i Albert Schott? Iz predgovora saznajemo da je zbirka rumunjskih narodnih pri-

povjedaka braće Schott tiskana 1845. Njihova je znanstvena sprega sigurno začeta po uzoru na djelatnost braće Grimm.

Artur Schott radio je kao agronom od 1836—1841. u rumunjskom Banatu i na poticaj svog brata filologa bilježio priče uz pomoć tumača ili kazivača koji su znali njemački. Nas će zanimati činjenica da su svi kazivači bili iz okolice Orovite, mjesta koje leži nešto istočno od Vršca. Novo izdanje stavlja težište na priče, dok predgovor o Rumunjskoj i Vlasima (autor misli na Rumunje) nije prenesen u novo izdanje jer se redaktorima činio suviše jednostavnim i općim (naravno sa stajališta današnjeg čitaoca). To nije bilo kritičko izdanje u današnjem smislu, već no riječima izdavača »protokoli pripovjedačke situacije«. Artur Schott je naime često bilježio samo natuknice i zato konačna verzija odiše autorovim stilom. Uostalom, ta tehnika bilježenja nije u svoje vrijeme nalazila prigovora. Redaktori su u novo izdanje zbirke uvrstili i Schottove tekstove koje je kasnije zabilježio i objavio u časopisu »Hausblätter« od 1857. do 1859. Redaktori su osuvremenili izdanje i izbacili mitološke komentare, ali donose ono što i danas izaziva znanstvenu pažnju: kratke natuknice o kazivačima, poglavlja o praznovjerju i nekim običajima. Priređivači su također prestrukturirali raspored prema internacionalnom katalogu tipova pripovjedaka. Zbirci je na kraju priložena klasifikacija tipova pripovjedaka.

Sredinom devetnaestog stoljeća ove bajke, šale i predaje odjeknule su poput male senzacije. Bilo je tu istih tipova kao i u Grimmovoj kolekciji. Danas bismo dodali: slične pripovijetke, ali ne iste. To će nas možda navesti da pročitamo neke tematske skupine koje se i u nas javljaju: šaljive priče o Ciganima, predaje o Matiji Korvinu, bajku o uzidanoj majci i dr.

Nives RITIG-BELJAK